Ч. 155 (12.811). Львів, середа 15. липня 1931. Opłata pocztowa zaliczono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“.

Після загальних зборів.

В дні 11. липня ц. р. відбулися загальні збори нашої торговельної кооперативної централі. Є це трицяті з ряду збори цієї установи, що почнинаючи свою скромну діяльність у перших початках 1900 року як „Спілка для господарства і торговлі“ в Перемишлі, продовжує свою діяльність від 1910 року вже як торговельний синдикат „Сільського Господаря“ у Львові під назвою „Краевий Союз госп. торг. Спілок“ та в 1924 р. стає централею цілої нашої господарсько-торговельної кооперативної організації під назвою „Центросоюз“. Значить, останні збори були завершенням трицятьлітної діяльности „Центросоюзу“.

Не будемо тут писати про діяльність „Центросоюзу“ за весь той час. Про всю його долю, головно у воєнних та повоєнних часах, та про розвиток його підбудови аж до сьогоднішніх часів. (Про це все можуть читачі довідатися з „Ювилейного Альманаху Центросоюзу“, що появився минулого року під редакцією М. Творидла). Ми зупинимося лише на діяльности за звітовий рік.

Був це один з найважніших років, які приходилось цій організації переживати. Крім щораз більше зростаючої скрути, що бє по кооперації, як по всіх інших підприємствах сталися у минулому році відомі події: про їхній звязок з українським кооперативним життям казав широкий меморіял, до міністерства фінансів і президії ради міністрів (до речі: досі нема на нього відповіди!) і міжнародньої кооп. організації. Безпосередньо і сама централя „Центросоюзу“ потерпіла велику втрату через бомбовий замах на його будинок у Львові. Треба було просто надзвичайних зусиль, щоби наша кооперація могла вивязатися зі самих лише векслевих зобовязань, яких платности западали саме в тих часах, коли кооперативні робітники не могли навіть показатися в кооперативах, не то сповняти якінебудь обовязки. Тому не все тоді втрималося. Впали чотири Повітові Союзи, ті, що вже перед тим занедбалися у своїх обовязках. Вони впали, бо вони не зуміли узброїтися в потрібну на всякий важкий час відпорну силу. Деякі Повітові Союзи ще сьогодні з тої самої причини ледви животіють. Але цілість не то що удержалася, а навіть станула на ще твердших основах, бо пристосувалася до тих обставин, серед яких вона мусить жити і працювати.

В першій мірі видержала удари їх надбудова „Центросоюз“, що мала саме в останньому році подвійний обовязок: дбати за себе, а одночасно спішити з допомогою богатьом своїм підчиненим учасникам. Звіт виказує, що біланс „Центросоюзу“ у звітовому році активний: чистий зиск виносить 4.154.83 зол. Невелика це сума, але коли взяти під увагу: страти з мин. півтори року у висоті 56.000 зол., що повстала з дефіцитового експорту яець, масові невиплатности чужих фірм, крахи і ліквідації навіть часто при субвенціях, — то активність білянсу „Центросоюзу“ є великим успіхом. Але лише ті, що стоять ближче „Центросоюзу“, можуть оцінити, скільки труду, жури і нервів коштував цей рік тих, що їм доручено було добре „Центросоюзу“, а з ним й цілої підбудови.

У звітовому році зменшилося число членів „Повітових Союзів з 37 на 33 через упадок згаданих чотирьох Союзів; крім того було членами 8 кооператив з мішаним членством, що сповняли чинности повітових кооперативних осередків, і 12 місцевих кооператив та кооперативних централь. Разом було обєднаних в „Центросоюзі“ 53 членів, які в свою чергу обєднували 2.412 господарсько-торговельних кооператив.

Яскраво зазначився у звітовому році упадок товарових оборотів у Центросоюзі, як вислід зубожіння села через упадок цін на земельні плоди, а в слід за тим також упадок консумції у краю. Ось споживчих товарів доставив „Центросоюз“ в 1930 р. своїй підбудові за 7.120.408.54 зол., себто в порівнанні з 1929 р. на 30.27 проц. менше. Достава галянтерійних товарів виносила 2.023.140.50 і впала на 33.5 проц. Але найбільше знижка торгів торкнулася сільсько-господарського відділу, бо з суми 2.510.172.92 зол. спали торги на 752.029 зол., себто на 72 проц. Так напр. погноїв продано в 1929 р. 9.899 тон, а в 1930 р. вже лиш 2.790 тон. Ще найменше впали обороти нафтою, бо на 17 проц., і виносили в звітовому році 1.280.095.32 зол. Видержала також Роздільня „Центросоюзу“ на львівський район, бо її торги впали з 744.623.90 зол. в 1929 р. лише на 604.449.09 зол., себто на 22 проц. Одначе напр. власна фабрика мила не лиш удержалася на висоті, але ще піднесла продукцію на 10 проц. так, що в 1930 р. випродуковано мила 345.000 кґ. і продано за 636.158.34 зол. Загальний торг „Центросоюзу“ виносив 12.423.319.88 зол. (в 1929 р. 21.379.353.38 золотих).

Ці цифри є доказом страхітливого зубожіння населення та занепаду господарської продукції і консумції. Це зубожіння нависло маревом ще більшої нужди у слідуючому році. Усі признаки занепаду ще при кінці 1929 р. вказували управі „Центросоюзу“ слідкувати за кожним ваганням і вжити вже на початку і на протязі 1930 року таких заходів, щоби розходи були достосовані до прибутків, щоби заховувати як слід відношення власного капіталу (315.534.39 зол.) до чужого (1.246.323.38 зол.) і до загального обліґа „Центросоюзу“ (3.269.558.23 зол.).

Це було також причиною постійного, впродовж цілого року, контакту з Повітовими Союзами, численних конференцій з поодинокими з них, та збірних анкет і зїздів, на яких передискутовувано і вирішувано найпекучіші питання господарської самооборони на майбутнє.

Вислідом усіх цих анкет і зїзду з 29. VI. та 10. VII. 1930 р. були постанови, які загальні збори прийняли як дороговказ для цілої господарсько-торговельної кооперації на майбутнє. (Помістимо їх у завтрішньому числі).

Збори йшли під кутом належного зрозуміння ваги хвилі і саме тому мали направду характер повної зрілости, а зпоміж 26 промовляючих ні одного не було такого, щоби не почував ваги своїх кооперативних і громадянських завдань.

Почавши від вступного слова голови Надзірної Ради, пос. О. Луцького, і рефератів членів дирекції, аж до кінцевих внесків і побажань учасників загальних зборів, панувала атмосфера згармонізованого співжиття ЦентроСоюзу і Повітових Союзів, диктованого вагою хвилі.

Збори доповнили Надзірну Раду і Контрольну Комісію. На місце вильосованих та уступивших, були по думці статуту вибрані ось такі члени Надзірної Ради: пп. Кузів і Станимір, заступники: пп. Тертека, о. Прийма, Чарнецький і Ворончак, а в члени Контрольної Комісії: Заячківський, Кузьма, Миханцьо і їх заступники: Шмата і Наконечний.

Бажаним було би, щоби до цієї співпраці в кооперації приступили усі, кому лежить на серці направа господарського положення нашого народу. Коли годі кому з нас бути чинним учасником в організаціях, то щоби не оминали цих своїх установ, як покупці. Кожний найдрібнійший товар, куплений у своїй кооперативі навіть на маленькі гроші, є цеголкою до розбудови великого кооперативного будинку. Мусимо визбутися хибних почувань, що купувати в кооперації є жестом патріотичної посвяти, бо це є правильним зрозумінням нашого власного інтересу.

З поголосок і проєктів...

ПЕРЕД ЗАЯВОЮ УРЯДУ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ?

Ендецький „Курєр Львовскі“ приніс в неділю, в числі з датою 13. ц. м., слідуючу телефонічну звістку від свого варшавського кореспондента:

„Варшава, 11. VII. У звязку зі справою львівського воєводи довідуємося, що перед полагодженням цієї номінації уряд оголосить заяву, в якій підкреслить, що деякі шляхи порозуміння з українськими політичними партіями завели, зате безумовно найде ці шляхи у відношенні до українського народу. Тому уряд буде кермуватися дальшими заходами в тому напрямку, щоби брати під увагу господарські й культурні потреби „рускеґо“ населення. Детальна програма уряду щодо українців буде виготовлена щойно після номінації львівського воєводи“.

Ця вістка тому не заслуговує на поважне відношення і повну віру, що появилася в органі, який не один уже раз „ревеляціонував“ ріжні історії з польсько-українського життя та який як ми вже на це вказували — має своїм спеціяльним завданням поляків страхати маревом „угоди“, а серед українців сіяти дезорієнтацію і баламуцтво. Неповажною ця вістка ще й по суті: адже це мало би бути з одного боку відгребування стільки разів уже голошеного і стільки разів уже геть скомпромітованого гасла *„понад головами провідників!“*, — а з другого боку деклярування якоїсь прихильности до українських потреб, яке теж уже нераз чейже бувало, — навіть підчас славної „пацифікаційної“ дебати у варшавському соймі, та й у самому таки рефераті пос. Здіслава Стронського, поруч із мотивацією про правильність, доцільність і корисність „пацифікаційної“ акції. Отже кому така якась нова словесна декларація булаб потрібна? Ані українцям, ані урядові, ані навіть „Комітетові Трьох“ *(якщо входила би тут у гру* вереснева сесія Ліґи Націй) такої деклярації не треба. Бо для *справи* потрібні *факти* і лише факти, а словесна заява ніяким таким фактом не є, тим більше, коли мав би бути в ній якийсь загальниковий зворот про „шляхи до українського народу“ зі злегковаженням домагань леґальних і єдино авторитетних представників того народу! Навіщо-ж деклярувати симпатії для українських „господарських і культурних потреб“, коли краще без деклямацій зазначити якесь змінене, інше ніж досі, становище в цій справі — доконаними фактами!

Ні, рішуче ця нова ендецька звістка є неповажною сплетнею.

„МІЖТЕРИТОРІЯЛЬНА УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АВТОНОМІЯ“.

На анкету у справі польської конституції, розіслану канцелярією маршала сойму, відгукнувся між іншими Людвик Кульчицький, професор Школи Політичних Наук у Варшаві (колишній соціяліст, автор „Російської Революції“, тепер член ННР).

В окремому уступі про самоврядування, Кульчицький призадумується над українською проблемою, при чому висуває слідуючі три тези: 1) виступає проти легковажного і зневажливого відношення до українців, як до якогось етнографічного матеріялу а не нації, 2) виступає проти погляду, начеб українська проблема не могла бути інакше розвязана, як лише через створення самостійної України, сфедерованої з Польщею, і 3) вверене, що не треба обманювати себе, наче територіяльна автономія для українців у Польщі здобуде їх „льояльність“.

Людвик Кульчицький пропонує таку розвязку української справи в Польщі: „Українці мають повне право до всестороннього національного розвитку в границях польської держави. Треба їм дати відповідні правно-державні гарантії, щоби прийшли до пересвідчення, що засо-

коння їх потреб не буде залежне від примхи того чи другого міністра або во.годи. Реалізація цього проєкту повинна найти вислів у так зва-ній міжтериторіяльній національній автономії". Крім того треба би оснувати український універ-ситет у Станиславові.

— Нічого над цими міркуваннями зупиня-тися, тому, що вони творять лише один із проєк-тів, над якими конституційна комісія нинішньо-го сойму напевне зупинятися не буде: не маємо щодо цього найменшого сумніву.

—o—

коли русскому духовенству заборонювали участь у русских зїздах і посвячувати ... ґофські хрести, 5) в останньому часі ... целібат духовенства і латинізація старого ... ного обряду, що противорічить волі русск... нійтського населення...

Інших резолюцій, як для нас менше ..., не наводимо.

Після ухвалення всіх резолюцій і ... статуту „СРМО" вибрано раду („совет") ... русских меншостевих організацій" у ... складі: пос. В. А. Пімонов — голова, В. Ф. Штайнґель і 6. сен. М. М. Касперович — ... ники, С. М. Кельнич (ред. „Руссепресса") ... кретар. Члени: адв. А. Н. Крестянов (Ва...), З. Медицький (Галичина), Г. А. Моллер (Н... ґрудек), А. Г. Нікітин (Волинь), В. Тре... ський („Дністросян" — Львів), В. А. Тр... ський (Берестя), д-р А. Хиляк (Галичина ... лочів). Заступники: Зубович (Володимир ...), інж. П. Красіцький (Львів), Г. А. Пімонов (...но) і В. К. Сонін (Варшава). До контрольної ... місії увійшов з галичан П. Монастирський ... Львова — заступник).

У зїзді брало участь 68 делегатів з ... рішаючого голосу і 9 з правом дорадчого. З Га... чини було аж 20 представників, які в ... на ньому зовсім немаловажну ролю.

При кінці відмітимо ще, що зїзд постано... щоби, згідно з § 30 статуту Союзу, ... „СРМО" увійшла до Верховної Ради „Русск... Нр. Обєдиненія" (РНО) після ІІ ... останнім. Це найкращий доказ, що „СРМО" ... політичні цілі.

До цієї теми ще повернемо.

Що таке „Союз русских меншостевих орґанізацій"?

Завдання Союзу. — Дещо з нарад і постанов зїзду. — Резолюції в справі греко-кат. церкви.— Роля галицьких делегатів.

Як уже нашим читачам відомо, в днях 28. і 29. м. м. відбувся у Варшаві „Зїзд русских мен-шостевих організацій в Польщі" (РМО), в якому взяли участь і наші галицькі „русскі". Зїзд цей, що відбувався під омофором двох російських представників у польських законодатних тілах: посла В. А. Пімонова і сенатора Г. А. Пімонова (оба старообрядці, вибрані з листи ББ на Ви-ленщині), заслуговує і на нашу увагу, тому по-даємо про нього ще деякі уваги й інформації.

„Зїзд русских меншостевих організацій" мав за завдання утворити „Союз російських (рус-ских) організацій в Польщі" і намітити для нього програму діяльности в усіх ділянках жит-тя російської меншости. Іншими словами: Союз мав би вести ту роботу в ділянках культурно-освітній, економічній і філянтропійній, яку ве-де в політичній ділянці „Русское Нар. Обєдине-ніе" (РНО), складовою частиною якого є й політ. організація галицьких москвофілів: „Русская Селянская Организація" (РСО).

Як виходить з пресових звідомлень, основ-ний реферат на зїзді виголосив В. Ф. Штайнґель з Городка („Про правне положення російської меншости в Польщі"). Референт ділить росій-ську меншість у Польщі на три групи: 1) га-лицько-русских, 2) старообрядців-росіян на Виленщині й Сувальщині і 3) росіян, що живуть на окраїнах і інших частях Польщі. На основі висліду виборів для русскої листи в 1928 р. ро-сійська преса в Польщі приймає, що всіх росіян і тих, що уважають себе „русскими" повинно бути в Польщі найменше пів міліона душ.

Широку дискусію на зїзді викликала справа назви „Союза русских меншостевих організацій" у польській мові. Референт був за назвою „ро-сійський", галицькі делегати обстоювали рішуче назву „русскій". Вкінці після промови д-ра І. Винницького з Дрогобича принято для ново-основаної організації таку назву в польській мові: „Związek Ruskich (Rosyjskich) Organizacji Mniejszościowych w Polsce".

Праці зїзду велися в таких секціях: правній, релігійній, економічній, благодійній і культурно-освітній. У секції правній радили над проєктом статуту „СРМО" і рішали справу назви Союзу в польськім перекладі статуту (перед принятям його на пленумі). В релігійній секції прочитані були три реферати: 1) Про положення православ-ної церкви в Польщі, 2) Про положення уніят-ської церкви в Галичині і 3) Про положення ста-рообрядчеської церкви в польській державі. В секції економічній були реферати: 1) Про еко-номічне положення русского населення Галичи-ни і 2) Про економічні потреби русского насе-лення в Польщі. В благодійній секції були зві-домлення ріжних відділів „Русского Благотвори-тельного Общества" в Польщі. В культурно-ос-вітній секції прочитано один реферат: Про куль-турно-освітні потреби русского населення в Польщі.

Після скінчення праць у секціях принято на пленумі зїзду вироблені в поодиноких секціях резолюції. В тих резолюціях зїзд станув на ста-новищі, що русским є і за такого слід уважати того, хто сам себе таким уважає, без уваги на те, де він живе і якого він походження. Дальше ви-ставлено домагання до уряду, щоби він признав у повноті права російської меншости, а зокрема виповнив те, що признає польська конституція, а також версайський і ризький договори. В о-кремій резолюції зїзд висказав надію, що в часі недалекого вже перепису населення в Польщі населення зможе цілком вільно виявити своє право на самовизначення; при цьому зїзд під-черкнув, що терміни „рускі" і „росийскі" в поль-ській мові означають те саме, себто одну націо-нальність. В інших резолюціях зїзд домагався російських шкіл для російської меншости і зрів-нання російської мови з мовами інших націо-нальних меншин Польщі.

Окремо слід спинитися над резолюцією зїзду в справі греко-кат. церкви в Галичині. В тих ре-золюціях зїзд ствердив, що мовляв, рускі унія-ти в Галичині не мають потрібного заспокоєння своїх релігійних потреб, бо: 1) до дух. семинарій не приймають русских, тільки українців, 2) від-ношення церковної влади до русского духовен-ства є пристрасне, 3) в урядуванні не приймають і не полагоджують писем, писаних „історичним правописом", а приймають тільки письма, писа-ні українською фонетикою, 4) бували випадки,

Зміна присудів.

Карний трибунал у Львові розглядав ... ву Вл. Савчука, якого суд присяжних ... за участь у саботажі в Сокальщині ... тяжкої вязниці. Оборона вийшла із ... що суд вимірив кару незгідно з ... зголосив касацію. Найвищий Суд ... до касації і доручив узгіднити ... диктом, наслідком чого Савчукові ... кару з 6 на 4 і пів року вязниці.

Обвинувачував прок. Ліпш, борон... д-р Шухевич.

Тойсам трибунал розглядав спр... фа Грицуляка, що був засуджений ... за злочин державної зради на 2 ... місяців у Самборі. На внесення обор... д-ра Кавфмана суд обнизив кару, ... самбірським судом, до половини.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1931.

ЯР. МАНДЮКОВА. 3)

В обіймах адрійської перли.

Гра кришталів. — Зустріч із болгарками. — Боротьба з макаронами. — Відпочинок і на Лідо.

Нас переводять до фабричних складів. У великих салях, на скляних підставах, полицях, ціле царство кришталів, скла й мозаїк. Великі й маленькі зеркала тисячами відбиток помножу-ють простір, кидають наче мячиком, проміннями, затримуються на золочених склянках, то сіда-ють на алябастрових раменах поганської богині.

Голова іде у круговорот й маємо враження, що поринаємо у далеку глибінь, що усувається спід ніг земля й що ми в казковому царстві сві-тла та тіней.

Ми виходимо знов на площу св. Марка й наче в мрії бачимо, серед голубів наші україн-ські дівчата. Вишивані сорочки, ріжнокольорові стрічки, тут у Венеції? Здається сном, але пока-зується дійсністю.

Наш судія пояснює нам: та це ж болгарки, я був у Болгарії, знаю їх.

І ми всі вже відважно йдемо до них, мов на-че знайомі через судію.

Познайомлюємося.

Вони розуміють нас, а ми їх, чудесно!

— Нас є тут кількасот люда, приїхали на спортовий злет, і всі у народньому одязі. А ви, українці, не маєте національної ноші? — питає зі здивуванням поглядаючи на нас.

З великою втіхою спиняю погляд на моїй вишиваній сукочці.

Та пані наша, — вишивки зовсім схожі на наші, й вона щиро стискає мою руку.

Кличемо негайно нашого світлинця, який робить із нас дружню групу.

Ми ще довго балакаємо про наші відносини, про наші зусилля й після сердечного прощання йдемо до хати.

Нам весело. В їдальні накриті столи, багато квіток, пляшок, а що найважніше, перед кожним ставлять гору макаронів.

Зі сміхом тягнемо вилками довгі рурки, я-ким кінця не видко. Вони плутаються у клубки, їх годі проковтнути. Але, пощо довго думати? Одним махом ножа, наче ґордійський вузол, розтинаю все й ліквідую тарілку.

Тепер уже спокійно дивлюся довкола.

Деякі безрадно похилені над повною мис-кою, пробують тягнути їх на ложку, рурки без-владно вихоплюються, на очах видко сльозу...

Не можу довше глядіти на цю муку.

— Перетніть ножем! — гукаю до них.

— Не перетинайте! — кричить директор, перемірйте метром.

Макароні застигає у повітрі.

— Пощо міряти? — питає вчитель заляка-но, споглядаючи на директора.

— Хиба ви не чули, що кожний має здати звіт, скільки кільометрів макаронів зїв в Італії?

— Направду? — недовірливо питається вчитель.

Прочани пють вино, на здоровля всіх і вся, та споліюкують нещасні макароні.

Після обіду треба, очевидячки, відпочати, — всі буржуї роблять те саме.

— Лізьте з нами на Кампанілю, — заохо-чує мене сусід.

— Нема дурних!

— А як ми полізено, то що?

— Побачите!

— Що?

— Щось!

— Ех, з вами добалакатися годі.

— До побачення! — гукаю до товариства, що з повним шлунком рішилися драпати на верхок Кампанілі

Біжу до своєї кімнати, на італійське ліжко, яке, до речі, дуже симпатичне, наскільки хтось звертає на нього не велику увагу.

Товаришка вважає теж мою постанову кра-щим зужиткуванням часу.

За пів години нас стягають з горн.

— Їдемо на Лідо!

Широкими кроками машеруємо до ... На березі заступає нам дорогу наш ... Станьте! Деякі здрігаються; мабуть ... рідні сторони.

Грізна постава й рішучий приказ ... лять спротиву. Наче загіпнотизовані ... рез спеки. Деякі кривлять носи, ... очі... „раз, два, три!" й ми на плиті.

Сідаємо з нашим мистцем на ... ну пароплаву. Звідсіля видко все ... обсервуємо зеленаве море, яке ... но корабельні шруби.

На першій стації вбігає до нас ... хлопчиків й вносить зі собою весел... вого сонця. Сміло, наче малпочки, ... залізних поручах, перехиляються ... ючи руками воду, то знову ... редини.

У мого товариша холоне серце.

— Ще втопиться який!

— Ха-ха! — сміється моряк, — ... виплине, тільки струсить воду, ... сушить!

— Дивіться, скільки людей ... міського парку.

— Не бачите? Вистава спорто...

— Хитрі з біса, кожним способом ... ся вимантити гроші.

— Лідо ще далеко є, — питаю ...

— Десять хвилин.

І дійсно: перекинули ми зі собою ... чень і перед нами славне Лідо.

На березі, в тіні пальм, розсідаємо... їмо помаранчі вчителя, який зі сумом ... слідкує за нашим апетитом.

— Професор мав добру ідею, ... маранчі!

— Джентельмен одним словом

— І хто би то сподівався...

Ділимося на гурти, одні ... інші на прохід.

(Продовження ...)

—o—

З організаційного руху.

Повітова партійна конференція УНДО в Рівному розігнана.

На день 12. ц. м. скликав Повітовий Народній Комітет в Рівному партійну конференцію, про що повідомив рівенське старосто. На конференцію прибув посол волинської округи п. З. Пелеиський і поважна скількість громадян. Перед початком нарад явився на салі повітовий референт безпеченства в асисті кількох поліціянтів, вилеґітимував усіх присутніх і опісля заборонив відбути конференцію. Гимсамим вона не відбулася.

Золотий докторський ювилей проф. Зерінґа.

Дня 7. ц. м. обходив відомий професор берлінського університету та аґрарний політик, д-р Макс Зерінґ, свій 50-літній докторський ювилей.

Проф. Зерінґ — сьогодня найкращий знавець аґрарних питань та кольонізаційної справи в Німеччині та в Східній Европі. Його численні праці визначаються незвичайною ерудицією й живим контактом із потребами сучасної хвилі та мають і для нас великий інтерес не тільки задля самих тем, що нас, як аґрарний народ, блище обходять, але також і тому, що деякі з них займаються положенням на Сході та на наших землях (нпр. „Переворот у східно-европейському аґрарному устрою" 1921, „Аґрарний устрій у східніх землях Середньої Европи" — 1924, „Аґрарна революція й аґрарна реформа в східній та середній Европі" — 1929, „Аґрарний переворот у Східній Европі поза Радянським Союзом" — 1930). Проф. Зерінґові завдячуємо видання поважної збірної праці: „Веструсланд ін зайнер Бедойтунґ фір ді Ентвіклюнґ Міттельсевропас" (Ляйпціґ — Берлін 1917), в якій видавець висловлюється дуже прихильно про український визвольний та державницький рух і містить обширну розвідку Акселя Шмідта про Україну (сторона 132—169). Свою прихильність до українців зазначив проф. Зерінґ своєю участю в Кураторії „Українського Наукового Інституту" та в його культурно-науковій діяльности.

Українське громадянство може тому щиро тішитися з цього, що Шановний Професор обходить свій золотий докторський ювилей у повній творчій силі, і побажати йому довгого життя та доброго здоровля для дальшої наукової праці.

З. Кузеля.

Димісія кабінету Брінінґа?

Відмова Франції негайної позички німецькому банкові, за якою їздив до Парижа президент д-р Лютер, його поворот до Берліна і звіт німецькому урядові, в якому зазначив, що Франція не згодиться на позичку без нових політичних уступок з боку Німеччини, дали притоку німецьким скрайнім націоналістам і гітлерівцям до неперебірчивої кампанії проти уряду Брінінґа. Німецькі націоналістич. партії домагаються димісії уряду Брінінґа та створення націоналістич. уряду. Тому німецький уряд повідомив Льондон, Вашинґтон і Париж про жахливе внутрішне положення Німеччини і домагається порятунку.

Шкільництво тернопільського воєвідства.

II*).

Цілком іншу пропорцію виявляє картина польських шкіл. Із загальної кількости їх 728 було 77 шкіл семиклясових, 47 пяти- або шестиклясових (разом 124 шкіл вищого типу), 153 три- або чотиро-клясових з перевагою останніх і 451 одно- та дво-клясівок для громад із великою частиною українського населення.

Нема сумніву, що із понадстотисячної маси українських дітей тільки незначна частина набуває освіту в школах середнього та вищого типу і що навпаки — тільки цілком дрібна частина польських дітей приневолена обставинами вчитися в т. зв. одноклясівках.

Ясна річ, що наслідком такої орґанізації та розміщення шкіл українське населення потопає в неграмотности та малограмотности, тоді як польське населення майже в цілому розпоряджає всіма засобами та вигодами, щоб через своє краще прошколення могло при своїй кількісній меншости мати культурну перевагу над населенням нашим. Тому всі наші зусилля під цей час застою, безділля і загального незнання, що робити, повинні зосередитися на школі. Треба мобілізувати молодь до шкіл і заповняти нею передовсім школи вищого типу орґанізації та поборювати по змозі всі звязані з тим трудноші. Треба рівночасно розпочати акцію опіки над молодю тих шкіл, щоби з одного боку охоронити її від деморалізації і денаціоналізації, з другого ж боку, знов усіх, що тільки вибиваються своєю інтеліґенцією і талантом, спрямовувати далі до вищих, середніх шкіл, бо нарід потрібує високо-інтеліґентних провідників і справжніх творців кращого завтра. З цього боку наш теперішній стан важкий, а наслідком цього — роздріблення та розбиття. Той ґеній-проводир, якого недостача відчувається у нас від ряду літ, можливо вже істнує в зачатках десь там унизу та завитися він зможе на наших верхах тільки тоді, коли щасливо хтось його підгляне і проведе в школу. І взагалі, нехай ні одна талановита дитина з села не змарнується, нехай знайдуться шляхи й засоби, щоб дати їй якнайглибшу освіту.

Фреквенція в середніх, загальноосвітніх школах тернопільського воєвідства також не стоїть у належній пропорції до окремих національних ґруп населення. В 12 державних польських ґімназіях нараховувано в цьому шк. році 789 (16.7 проц.) українців, 1.483 (31. 5 проц.) жидів

*) Див. „Діло" ч. 153.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЄМ ЛІТЕРАТУРИ.

Схеми та причинки.

Заки зясуємо нинішні головні напрямки нашої літературної критики, згадаймо кількома словами про ті минулі, що досі тиняються по т. зв. наукових розвідках, причинках і матеріялах.

Істнує стара біо-бібліографічна метода досліджування творів, що має чимале значіння як помічний засіб для справжньої критики. На те, щоби оцінити твір треба інколи знати точний життепис письменника і головні дати його творів. Більшість наших дослідників старого письменства, що від довгих літ заповнює напр. „Записки Наук. Т-ва ім. Шевченка" навіть не ставить собі питання: навіщо призбирувати ріжні дрібні факти із життя зовсім незамітних, часто й безбарвних, письменників і навіщо передруковувати ріжні рукописи, що часто не тільки не кидають нового світла на визначного письменника, а попросту є доказом, що і цей письменник мав свої хвилини слабощів, писав для заробітку або забув спалити деяких паперів перед смертю, не подумавши, що їх можуть уважати причинками до його літературної праці?

Наші причинкарі вважають призбирування всяких матеріялів метою самою в собі і питання доцільности їхніх розшуків не істнує для них так само як проблеми вартости ріжних родів літератури.

Дуже близько до них стоять історики літератури типу Огоновського або Єфремова. Байдуже, що перший пише підручник для студентів зі змістом сюжету творів, а другий добуває і зусіх творів один і той самий „ідейний зміст", щоби показати, як уся наша література була носієм одної національної ідеї. Така школярська мета, при всій своїй похвальній меті, має одну смертельну хибу: робить літературу смертельно нудною та школярською справою.

Наші історики літератури не здали собі досі справи з ролі, яку грають в історії літератури такі факти як „дати" з життя письменника та появи його творів. Ці факти необхідні, коли річ іде про те, щоби встановити, коли твір вийшов у порівнанні з іншими, не тільки того самого автора, але й інших авторів. Неодин твір тратить усю свою вартість тільки тому, що появився запізно, бо розвиток літературних форм, мови та стилю засудив його на забуття як анахронізм.

Нині літературні археольоґи невпинно порпаються у шпарґаллі, про якого літературну вартість у 99 відсотках важко щонебудь сказати. А роки, які вони так часто наводять при творах, ніколи не насувають їм думки про твори, які в тім часі друкували й читали в інших культурних країнах Европи про перспективу з якої глядимо нині на минуле.

Досі не було в нас спроби дати історію літератури порівнальною методою, хоча би порівнальної в тім розумінні, щоби вартість кожного письменника оцінювати у відношенні до рідних найбільших: Котляревського, Шевченка або М. Вовчка. Наші історики літератури дбали головно про те, щоби якнайбільшу скількість письменників поділити на „розділи" зі заголовками: і для кожного з них найти найріжнородніші приємні прикметники в роді „великий", „талановитий", „заслужений", „визначний", „чільний", „замітний..." Історія літератури ставала чимсь посереднім між катальоґом і книгою заслужених мужів. Сам зміст понять, якими орудував історик: „реалізм", „романтизм", „поступ", „ідея", „форма", „національна свідомість" не підлягав ніякій аналізі; — це були готові гасла, мов наклеювані в крамниці надписи на ріжних поличках.

Одною спільною рисою нашої старої професорської школи є повна відсутність фільософічної освіти. Завдання, яке ставлять собі ці вчені настільки скромне, що не можна до них мати претенсій: чому вони не всилі нічого більш понад те, щоби механічно збирати, переписувати та вишукувати що ще не попало до друку — без огляду на звязок цих знахідок із літературою. Слово „література" значить у них: друковані твори або рукописи письменника; факт видрукування якоїсь нісенітниці або залишення в рукописі зовсім нелітературних дрібниць яким-' письменником заступа' їм тож

і 2.423 (51.6 проц.) поляків. У 9 приватних ґімназіях (між ними 3 українські: Золочів, Тернопіль, Чортків) було 578 українців, 504 жидів і 469 поляків. У загальному, на повну кількість учнів та учениць як держ., так прив. ґімназій 6.261 складалося 1.367 (21.8 проц.) хлопців і дівчат української, 1.987 (31.7 проц.) жидівської і 2.892 (46 проц.) польської народности. Додати до цього треба біля 300 українських учеників, які наслідком відомого акту стратили змогу продовжувати свою науку.

Таким чином відсотково найбільша частина подільського населення, тобто українська, дає найменший відсоток (21 проц.) в середньо-шкільній фреквенції, тоді як відсотково найменша ґрупа — жидівська — аж 31 проц., а польська 46 проц. Це очевидна аномалія, якої не можна ніяк оправдати, бо якщо польські ґімназії є для української молоді важко доступні, то як виправдати слабку фреквенцію в наших рідношкільних трьох ґімназіях? Хіба економічною скрутою і неспроможністю оплачування. Та й ця обставина не оправдує, бо в приватних школах оплата тільки через те більша від державної, що фреквенція невелика. Нехай зявляться сотки дітей, а для всіх бідніших буде напевно наука без плати.

Національне відношення в межах фреквенції учительських шкіл (семинарій), яких є на території тернопільського воєвідства 8 (державних 4 і приватних 4), мені не відоме. В р. шк. 1927-8 нараховувалося тут кандидатів (-ок) учительської професії 1.106, в тому числі була певно тільки мала частина української народности.

Професійне шкільництво на цьому терені слабо розвинене. Поруч з польських державних шкіл ремесла і 1 приватної торговельної — теж польської — іствує ще біля 13 доповняючих шкіл вечірніх для ремісничої молоді (між ними 1 прив. українська в Тернополі). В останніх рахувалося в цьому шк. році 548 українців (48 проц.), 237 жидів (20 проц.) і 347 поляків (30 проц.). В цьому єдиному випадку знаходимо українську шкільну фреквенцію менш-більш на належній висоті. Та вже в професійних школах ремесла й торговлі відношення стає знову нерівне 170 українців, 171 жидів і 43 поляків.

З цього короткого шкільно-статистичного перегляду, що торкається тільки одного воєвідства, — а в інших сх.-галицьких також певно не інакше, — такий висновок, що український нарід у Польщі, хоча й становить кількісно більшість на даній території, все таки якісно, потенціяльно уявляє з себе, порівнюючи з польським народом, навіть при зовсім рівних інших умовинах, кількакратно меншу силу наслідком своєї малоосвічености. Неодин поляк з покінченою семиклясівкою рівноважить в напрямку життєздатности, поворотности, орієнтаційної меткости, розуміння звязків життя і т. д. десятки українських громадян, які вчилися в одноклясівці і нездатні як слід листа написати чито друковане слово прочитати.

І тому тільки в освіті наш рятунок і запорука нашої кращої будуччини. Вся наша молодь повинна пройти щонайменше чотиро-клясівку, якнайбільша кількість —семи-клясівку та професійні школи, найздібніший елемент повинен заповнити середні школи, очевидно свої рідні в першу чергу.

Я.

ОСТАННІ ВІСТИ

ЗНОВУ НАПАД НА ПЕКАРНЮ У БОРИСЛАВІ.

В суботу 11. липня ц. р. напало 15. робітників на віз з хлібом пекарні Штайнбаха та забрали 200 кг. хліба. Поліція арештувала як головних аранжерів цього нападу В. Стажинського, кравця, що має заняття та М. Пирога. В цій справі ведеться слідство.

ФІНАНСОВИЙ КРАХ У НІМЕЧЧИНІ.

З Берліна надійшли трівожні вісти, які дуже вимовно ілюструють жахливе положення в Німеччині. Поворот президента німецького банку д-ра Лютера з поїздки до Парижа за позичкою і відмова кредитів Франції без нових політичних концесій з боку Німеччини викликала пригноблююче враження головно між німецькими фінансовими кругами. Сильні банки здержують виплати. І так один з найбільших німецьких банків „Darmstädter und National Bank" (Данатбанк) здержав у понеділок 13. липня ц. р. виплати. Тому през. Гінденбурґ видав негайно декрет, яким нім. уряд ґарантує за всі вкладки поміщені не лише в Данатбанку, але теж в інших банках. Біржам доручено здержати оборот акцій і девіз цього банку в понеділок і вівторок. Та проте ґарантія уряду не зломила паніки, яка огорнула широкі круги нім. суспільности по замкненні виплат Данатбанком. Тому вкладчики кинулися витягати свої ощадности з банків. Німецькі банки, а навіть німецька Почтова Щадниця здержали виплати вкладок понад 300 марок.

АМЕРИКА ВІДМОВИЛА ДОПОМОГИ НІМЕЧЧИНІ.

В понеділок 13. липня ц. р. надійшла до Парижа відмовна відповідь през. Гувера в справі допомоги Німеччині. Прем. Леваль вернув до Парижа, де приняв негайно нім. амбасадора фон Геша, який закомунікував прем. Лявалеві відмовну відповідь амер. банків допомогти Німеччині та зясував йому критичне положення в Німеччині. Бюро Вольфа повідомляє, що амер. амбасадор у Берліні докладно поінформував Вашинґтон про розпучливе положення в Німеччині. Тому цього звіту не оголошено.

Брінінґ і Курціюс їдуть до Парижа.

В понеділок 13. липня ц. р. кружляли вістки по Берліні, що нім. уряд згодиться на домагання Франції, щоб лише рятувати Німеччину від катастрофи. Тому канцлер Брінінґ і мін. закорд. справ Курціюс мали би виїхати до Парижа вже в вівторок 14. липня ц. р.

Д-Р ЛЮТЕР ПОЛЕТІВ ЛІТАКОМ ДО БАЗЕЛЬ.

През. німецького банку д-р Лютер полетів у понеділок 13. липня ц. р. спеціяльним літаком до Базель у Швайцарії, щоб на засіданні Ради Банку Міжнародніх Розрахунків просити позички для Німеччини.

ШВАЙЦАРІЯ ЗАМИКАЄ ВСІ БІРЖІ.

Напружена ситуація в Німеччині і здержання виплат нім. банків занепокоїли дуже фінансові круги Швайцарії. Тому-то видано наказ замкнути всі акційні біржі в Швайцарії.

—o—

НОВИНКИ

— **На будову Нац. Музею у Львові,** вул. Мохнацького 42 зложили дальше: „Обєднання" у Філядельфії 450 зол., Віра Свенціцька з товаришками 80 зол., А. Кмицикевич 50 зол.; по 20 зол.: о. д-р А. Іщак, адвок. І. Чернявський і д-р Я. Солтикевич; 15 зол. о. А. Капустинський; по 10 зол.: інж. Я. Стефанович, нот. д-р В. Маковський, проф. М. Балаким, о. В. Венгринович, М. Онишкевич, о. д-р І. Фіґоль, коопер. „Надія" Нежухів і о. В. Кушнір; 9 зол. П. Кокор з Кенора Онт в Канаді; 7.50 церква Добривщи; по 5 зол.: В. Волицький, уряд парох. Тухля, о. В. Джиджора, С. Зубрицький, оо. І. Мащак, П. Гедз, Е. Федоришин, суддя І. Туркевич, уряд парох. Лошнів; 2.50 зол. о. І. Мельник; 2 зол. о. В. Курилас; 1 зол. о. М. Мосора. Доси вплинуло 3.346.13 зол., а видано 30.308.24 зол. До кінця липня мають бути вставлені сходи і сліпі підлоги в салях довгого крила. Наколиб була запевнена готівка 25.000 зол. можна би майже виконати решту робіт ще в шести салях середнього корпусу. З огляду на пригожий час і добрі будівельні умовини є це дуже бажане.

— **З життя української кольонії в Берліні.** Використовуючи короткий побут п-і Мілени **Рудницької,** що вертаючи з Льондону до краю, спинилася на коротеньктй час у Берліні, запросила українська молодь, згуртована в „Зареві", українську кольонію в Берліні на святочні сходини товариства, щоб привітати нашу невтомну посолку й поговорити про актуальні справи, звязані з її побутом у Женеві й Льондоні. Паню Рудницьку привітав сердечно голова „Зарева" п. Німилович, а голова „Української Громади" в Берліні, д-р З. Кузеля зложив п-і Рудницькій від берлінської кольонії щиру подяку за її працю й просив запевнити наше громадянство в краю, що українська еміґрація слідкує за подіями в краю й доложить усіх сил, щоб відповідною пропаґандою допомогти країні в її го тяжкій боротьбі за кращу долю. Після річевого реферату п-і Рудницької вивязалася жива розмова, в якій м. і. брали участь пп. проф. Дорошенко, проф. д-р Мірчук, ред. Чучман, п-і Кузелева, пп. Годій, Ґумовський, Костевнич, Добрянський. Сходини, які протягнулися до пізної ночі, полишили по собі гарний, бадьорий настрій й причинилися безперечно до поглиблення контакту між краєм і еміґрацією.

— **Листова тайна в практиці.** Дня 1. липня ц. р. трьох поліцаїв і один аґент прийшли до абсольвента фільософії Миколи Бажанського в Снятині і безніякого судового доручення приписаного законом, перевели ревізію. Ревізія тревала 4.30 год. і була така докладна, що кожну книжку чи записку перечитували і переглядали по кілька разів. Таку саму ревізію перевели у господаря Михайла Зінковського. В результаті нічого не найшли, хоч у кожній майже книжці чи записці добачували щось нелеґальне. Показалося, що ревізію переводили на підставі почтової картки, висланої до Миколи Бажанського в Снятині його братом Михайлом з Праги, на якій між іншими були слова: „посилку, за яку просив, одержиш". Ці слова мали означати, що одержить ліки, які Михайло Бажанський переслав одним купцем із Праги до Снятина. Поліція, що цензурує на почті листи, прочитавши слова, які видались їй підозрілими, зробила ревізію. Чи цензурування листів на почті є допускаємою конституцією, що ґарантує листову тайну?

— **Арештування.** На границі коло Ворохти, пов. Надвірна, поліція придержала 16-літнього учня VI. кл. української ґімназії, Романа Федька з Орелець, пов. Снятин. При особистій ревізії найдено, мовляв, нелеґальні книжки і кілька примірників „Сурми".

— **Загострення шкільного примусу.** Міністерство освіти приготовляє новелю до закона про загальний шкільний обовязок. Кари за провини проти цього обовязку має накладати адміністраційна влада. Ціль на яку мають йти гроші з цього приводу, буде означена однаково в цілої держави.

— **В справі кваліфікаційних іспитів.** Щоб уможливити вчителям зложення кваліфікаційного іспиту, вимаганого законом з 26. вересня 1922 р., міністерство освіти орґанізує в другій половині серпня ц. р. у Варшаві надзвичайну сесію для т. зв. скорочених іспитів. Користати можуть всі вчителі, що не здали цього іспиту, а також ті, що мають вимагані умовини і ще не зголосилися. Письменні зголошення вносити до іспитової комісії у Варшаві, університет, до 25. липня ц. р.

— **Цегольняні робітники** погодилися вже зі своїми роботавцями і страйк скінчився. На основі умови, важної до кінця березня 1932 входить в життя новий цінник платень, числом 14 зол. за тисячку цегол стрихарської роботи. Для забезпечення тяглости праці робітники погодилися, щоби з їх зарібків потручувати 10 проц. впродовж 6 тижнів, з тим, що з кінцем 7 тижня вся зібрана готівка буде їм звернена. Кваліфіковані цегольняні робітники зі Львова мають першенство в приняттю до праці.

— **Страшні наслідки аноніму.** До Синевідська Вижного, пов. Сколе, приїхала на літній відпочинок Ольга Михайлишин. Хтось повідомив анонімним листом її нареченого Павла Висохана, що панна О. бавиться широко й його зраджує. Висохан приїхав негайно до Синевідська, засипав наречену докорами і врешті стрілив до неї з револьвера, кладучи її трупом на місці. Опісля впакував ще й собі кулю в голову. Тяжко раненого відставлено до шпиталю в Стрию, де він бореться зі смертю.

— **У хвилях Бистриці.** 20-літній шлюсар з Городенки, Тадей Кобилянський купався у Бистриці в Хриплині біля Станиславова і нізамічений утопився. Щойно після кількох днів побачила топільника одна жінка, що прийшла купатися.

— **Пожежі.** В Липі, пов. Товмач, згоріли 2 господарства. Вогонь викликали діти. — В Бідці Джуринській, пов. Чортків, ударив грім в стайню господаря Стефана Чительника. Згоріла стайня та стодола, а в них живий і мертвий інвентар. — В Рясні, пов. Берестя, згоріло 9 господарських загород. Підчас ратункової акції згинуло у вогні 6 осіб. — У Виш...

проблематичне питання: який твір є літературний, а який — неграмотний.

При безкритичнім реєструванні всяких літературних, часто дітвацьких, спроб грали в наших істориків літератури чималу ролю т. зв. патріотичні мотиви: вони хотіли збагатити нашу літературу якнайбільшим числом авторів. При цьому вони очевидячки не додумувались, що обнижують сам рівень літератури і затемнюють справжню її суть, коли на місце якости ставили скількість.

Кожна література, а разом із нею критика переходить постепенно щаблі зрілости, наче людина і в первісних стадіях мусить жити педагогією. А проте відродження національних літератур у XIX віці показало, що навіть найменший нарід напр. такий як голяндці, данці або норвежці, може завдяки культурі інших народів зрівнятися двома-трьома письменниками із письменниками найбільших літератур. Мультатулі, Якобсен, Брандес, Понтоппідан, Ґієльруп, Й. В. Єнсен, Ібсен, Гамсун — кожний із них сам надоложує своїм землякам погані століття тісної народницької літератури своїми кількома творами.

Скількість літературної продукції залежить від сприятливих політичних і економічних умовин краю; два-три могутні таланти можуть зродитися та розвинутися навіть серед мурів вязниці.

—o—

пов. Станиславів, зайнялася загорода Ів. Ткачищака і вогонь перекинувся на будинки Василя Меліда. Підчас пожежі 4-літна дитина Меліда вибігла з хати і сховалася до стодоли, де згоріла на вуголь. Згоріло також кілька штук худоби.

— **Крівава пімста.** В Парищі, пов. Надвірна, селянин Іван Федорів застрілив з пімсти Василя Ґарчука, впакувавши йому з дубельтівки 6 шротів у груди.

— **Смерть дитини у вапні.** В мешканні Миколи Ніврика в Чорткові лишився 3-літній синок без опіки родичів. Бавлячися, хлопець упав до ванни з гашеним вапном. Не помогла лікарська поміч і дитина наслідком попарення померла до 24 годин. Недбалих родичів потягнено до судової відповідальности.

— **Розбили церковну касу.** Якісь „специ" від залізних кас думали, що в часі загальної господарчої й фінансової скрути найпевніше можна „заратуватися" в церковній касі. Тому зібраним ключем отворили в ночі на 8. липня церкву в Колоденци пов. Жовква і розпороли вертгаймівську касу. Однак цей труд не приніс їм найменшої користи, бо каса була цілком пуста. Управа церкви чуючи про часті вломи до церковних кас, заздалегідь примістила готівку і вартісні папері в незамітній криївці з церкві і це запобігло страті. Злодії, незамічені ніким, зі стидом і сумно відійшли шукати деінде щастя. На потіху забрали зі собою бутельку богослужебного вина.

— **Душогубство.** Василину Дуɔець з Вербівця пов. Косів убили якісь злочинці, розбивши їй голову та поломивши ребра. Злочину допустився хтось із родини, яка від довшого часу ворогувала з Василиною.

— **Дрібні вісти.** На товаровому двірци у Львові згинув під колесами машини робітник Павло Виспянський наслідком власної необережности. — Число безробітних у Німеччині доходить до 4 мілїонів. — Большовики глядають 2 мілярдів рублів золотом, схованих останнім царем в европейських банках. — В Австралії згинув австралійський летун Тріст, осівши серед людоїдів, які його пожерли.

— **П. Староста простує.** У звязку з новинкою, поміщеною в 148 числі „Діла" п. з. „Нічні гості чи пацифікація" повітове староство в Калуші надіслало таке спростування: „Неправдою є, будьтоби вломи у ночі на 30. червня ц. р. до читальні „Просвіти" в Долпотові лучився з якою пацифікаційною або провакаційною акцією, а зате правдою є, що ствердили поліційні доходження, а саме, що невикритий досі винуватець, найправдоподібніше бувший член „Просвіти" з особистої пімсти, діставшись до домівки читальні „Просвіти" в Долпотові, збив образ Т. Шевченка, знищив один образок з гаслами „Просвіти", один образ звичайний, перевернув шафку з бібліотекою, стіл і стовк висячу лямпу, роблячи шкоду на яких 15 зол. Дальші доходження в справі викриття винуватця ведуться".

Дописи.

ЗБОРІВЩИНА. *(30-літний ювилей читальні „Просвіти" в Кабарівцях).* Дня 7. липня ц. р. святкувало село Кабарівці 30-літний ювилей істнування читальні „Просвіти" святочним концертом, уладженим заходом виділу читальні при співучасти читальняних хорів дооколичних громад і дутої орхестри Т-ва „Сокіл" у Зборові. Свято випало під кожним оглядом удачно і громада Кабарівці вповні заслуговує на те, щоби її поставити приміром до наслідування, тим більше, що це перше ювилейне свято читальні в повіті. Свято відбулося на подвірі п. Івана Маланчука при великому здвизі народа; майже всі читальні повіту вислали своїх представників, а поблизчі дооколичні громади взяли масову участь у святі. Свято розпочалося Богослуженням у місцевій парохіяльній церкві і панахидою за померших членів „Провіти". Підчас Богослуження співав хор читальні „Просвіти" з Кудиновець і пригравала орхестра Т-ва „Сокіл" в Зборові. Опісля учасники з орхестрою пішли до домівки читальні. Концерт розпочався відспіванням „Учітеся брати мої" Дм. Котка. Співав мішаний хор читальні в Мшані. Крім згаданого хору участь у святі взяли хори читалень з Кабаровець, Кудиновець і Грабковець. В репертуар цих хорів входили продукції: „Розрита могила" Дм. Котка, „Ой три шляхи" Топольницького „Закувала та сива зазуля" Ніщинського, „Думи мої" Воробкевича, „Тече вода зпід явора" Ярославенка і народні пісні М. Леонтовича. Дута орхестра відіграла увертуру Штольца „Альпейський ріг", вязанку народніх пісень і валець з українських пісень „Минулося кохання". Хори зі Мшаної, Кудиновець, Грабковець і дута орхестра виступили під орудою службовика філії „Просвіти" в Зборові п. Луки Конопи. Хор читальні в Кабарівцях співав під орудою п. Забитівського Михайла. Щодо виконання поодиноких хорових і орхестральних продукцій слід зазначити, що виконавці вповні вивязалися зі свого завдання вдоволяючо. Динаміка і фразування як також інтонація і дикція за незначними малими вимками були без закиду та вказували на серіозні змагання диріґентів і виконавців. Слід при тім звернути увагу на старостинські практики, які в зборівському повіті впроваджує комісар староства Вернер. Дозвіл на описане свято удалося в староствї виїстати по довгих коровотах щойно в сам день свята в годині 1.30, коли початок свята назначений був на годину 12 вполудне. Староство счеркнуло з програми без умотивовання реферат голови читальні „Просвіти" п. Савчука про історію читальні „Просвіти", як також декламацію і привіти делеґатів, оставляючи тільки самі хорові точки. Це вже не перший випадок, що тутешнє староство счеркує і навіть не дає дозволу на концерти і академії, жадаючи ствердження воєвідського уряду, що поставлені в програму концерту пісні і декламації є дозволені пресовою цензурою. А що воєвідство, річ зрозуміла, такого ствердження видати не хоче, то староство не дає дозволу. На кільканацять зголошених концертів читальнями „Просвіти" в тутешнім повіті, як Залізці, Озерянка, Поморяни і Осташівці, дало староство в цьому році дозвіл заледви на два концерти і то по довгих заходах і обкроївши пісні. Зголошення в справі дозволу на концерт чи представлення, на яке староство не хоче дати дозволу зі засади, не полагоджує так, що рекурсу в тій справі до вищої інстанції не можна внести. Навіть місцева поліція мішається у виконання програмових точок концерту. Присутній на святі в Кабарівцях постерунковий Мислїцький заборонив співати хорови з Грабковець дозволену староством збірку пісень Леонтовича, кажучи, що хор співає недозволені пісні, щоби в той спосіб і так обкроєної програми не можна було вичерпати. Звертаємо увагу компетентних чинників на ті практики, які спиняють освітно-культурну працю в цілому повіті.

Учасник.

СПОРТ.

Ситкові змагання в Черчі

Черчанські змагання були новинкою як у нашім ситківковім житті, так і в житті самого Черча. Дирекція заведення уладила їх за взором великих европейських курортів, до яких щорічно зїзджають світові ракети на „мистецтва". Одначе ці останні наразі ще до Черча не прибули.

Цьогорічні перші змагання, що мають стати завязком щорічних, традиційних „мистецтв живця Черче", відбулися в днях 5., 6. і 7. липня ц. р. на власному ситківковому тоці заведення. Змагунів вислав тільки Львів, а саме „Львівський Клюб Ситківкарів" і УССК — усіх разом 4 жінки і 7 мущин. Провідником львівської прогульки був інж. Л. Шепарович. Суддювали самі грачі. Організація змагань без закиду.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ЛИПНЯ 1931.

ІНЖ. ЕВГЕН ХРАПЛИВИЙ 4)

По хліборобській Чехії.

Одна з найстарших цукроварень. — Досвіди. — Хліборобська каса. — Практика студентів. — Нова техніка в господарстві.

У місцевості Добровіце оглядаємо одну з найбільших цеголень для виробу дренажних рур, власність князя Турн-Таксіс та його маєток 246 га, зразкову стайню зі 180 коровами (пересічно в день 9 і пів л. молока) та насінні поля.

Тут показують нам теж одну з найстарших цукроварень, основану в 1832 р. що переробляє два міліона сотнарів цукрових буряків на рік, себто в день дає 42 ваґонів сирого цукру або 38 чистого.

Звідсіля ідемо до села Семчіце, біля Добровіц, де є найбільша насінева станиця, славна на весь світ доставою насіння цукрових буряків, а в останньому часі теж насіння ріжних збіж. Станиця є власністю акційного т-ва і не користується субвенціями. На просторі 1500 га продукують саме насіння цукрових буряків, з якого поверх 400 ваґонів пересилають до Америки, Єгипту, Італії і ін. країв. Прегарно уладжені лябораторії, вивінувані в найкращі модерні прилади, апарати та машини. Видавництва наукових робіт станиці перейшли сотню, а збірки та кабінети є майже унікатом, бо студії над цукровим буряком не переводять ніде так пильно й точно, як тут.

Тут переводять теж усі досліди над шкідниками цукрового буряка, а власне підчас наших оглядин демонструють знищення бурячаної мушки при допомозі залізних сіток насмарованих клеєм, які робітники тягнуть поверх буряків. Тут роблять теж досвіди з вогкістю землі, бо владили штучне зрощування. Одначе виявилося, що коли землю прикрили зверху компостом, то вона краще задержувала вогкість, ніж навіть при щоденім поливанню. Для насіння буряків і збіжжа уладжено нові прегарні маґазини, де переховують збори з 11 фільварків, що крім місцевого, належать до станиці. Станицю оглянули ми докладно, а опісля переглянули цікавіші поля та досвіди. Та не можна всього бачити за день, треба би хіба приїхати на місяці, стільки тут цікавого й нового.

Звідсіля вже недалеко до містечка Мляда Болеслав, де є зразкова школа домашнього господарства та низка кооперативних установ. Приймає нас спеціяльно Окружна Хліборобська Каса. Вона обслуговує виключно хліборобів і цікава тим, що її уділи привязані не до осіб, а до поодиноких господарств. Повстала вона зі шпихлірів, заведених колись Марією Тересою, та перейняла в спадщині уділи записані на поодиноких господарствах. Коли господарство переходить у другі руки, то переходить до нового господаря теж уділ. Коли господарство ділиться між двох власників, ділиться теж між них і уділ. В управі і надзірній раді кооперативи виключно хлібороби. Позички дають і вклади приймають виключно від хліборобів. Чужих кредитів каса не потребує, бо має тепер 105 міліонів ч. корон ощадностей, а її обслуга розтягається всього на около 25 сіл. Каса має власний новий залізобетоновий будинок, а її уладження не уступає в нічому першому з краю столичному банкові. Тут пращають нас посол Дубіцкі, голова окружного комітету аграрної партії Грабе та радник Пароубек, бо ідемо в іншу округу та інші околиці Чехії.

Дальша тура нашої прогульки веде на полудне від Праги. У першу чергу відвідуємо зразкове і наукове господарство Хліборобського Відділу Вис. Техн. Школи в Празі, положене в місцевости Угженевес. Тут відбувають студенти-агрономи обовязкову практику підчас студій та мусять практично перейти ріжні полеві та господарські роботи. Одначе само господарство, яке вивласнено від кн. Ліхтенштайна, ведене для рентовности і мусить принести що-року принайменше 5 проц. від капіталу. За потягову силу вживають в господарстві коні, воли, буйволи, мули й трактори. Щодо машин, то є вони тут ріжних типів на те, щоби студенти могли мати змогу порівняти їх працю, одначе вживають для звичайних робіт тільки нових машин. В стайнях уладжено стоянки ріжних типів, ріжні вязала, ріжні пійла. У стайнях заведено висячі візки для розвоження кормів. Паша тут згодовується передовсім сільосованна. Уживають як сільосованої паші соняшників різаних на січку разом з насінням. При видатности до 1.000 q з га дає соняшник дуже багато паші, але до того й дуже смачну та з приємним запахом. Підстілка для коней, корів і безріг із січки 5—10 цм. довгої. Транспорт її легкий через т. зв. дувала (вифуки), а потім легко розкидати це по полі при допомозі окремих машин — розкидачів.

Введено тут новий спосіб жнив на збіжжа. Машина стинає тільки колоски і відводить їх до воза на низьких колесах, який іде за нею. Знову-ж солому стинає або другий ніж від тої самої машини нижче поміщений, або друга машина-самовязалка, яка зразу вяже солому. Колоски відразу молотять, солому відвозять, а по стерні зараз іде машина, яка є комбінацією культиватора і сівалки та сіє ріпу-стернянку, мішанку пашу чи що іншого. Стерня не стоїть ніколи довше як ½—1 години! Порівняйте це з нашими стернями, що тижнями служать за пасовисько! Через скорий засів стерні користається величезні кількости вогкости, пропадають бурйяни, а з тим збільшується нове живо і гріш.

(Докінчення буде.)

Висліди змагань були такі:

Мущини: Ю. Старосольський — Р. Дзерович 6:3, 1:6, 7:5. Я. Рожанковський — Ст. Рожанковський 6:0, 6:0. З. Туркевич — Яблонський 6:3, 8:6. Я. Рожанковський — Ю. Старосольський 6:1, 6:2. Ю. Ліщинський — З. Туркевич 4:6, 6:3, 6:1. Я. Рожанковський — Ю. Ліщинський 6:4, 6:2, 6:1.

Пані: О. Шепаровичева — Г. Грушкевич 6:4, 6:3. О. Струмінська — С. Дмоховська 6:3, 6:2. О. Струмінська — О. Шепаровичева 6:2, 6:0.

Гра подвійна панів: Я. Рожанковський, Ю. Ліщинський — Ю. Старосольський, Ст. Рожанковський 6:1, 6:4.

Мішана гра: О. Струмінська, Я. Рожанковський — Г. Грушкевич, Р. Дзерович 6:0, 6:0. О. Шепарович, Ю. Ліщинський — С. Дмоховська, Ст. Рожанковський 6:2, 5:7, 7:5. О. Струмінська, Я. Рожанковський — О. Шепаровичева, Ю. Ліщинський 6:4, 7:5.

Остаточно мистцями Черча стали: в поод. грі мущин Я. Рожанковський, в поод. грі жінок О. Струмінська, в грі подвійній мущин пара Я. Рожанковський, Ю. Ліщинський, в мішаній грі пара О. Струмінська, Я. Рожанковський.

Я. Рожанковський не мав у Черчі грізного конкурента, зате кляса всіх інших грачів була вирівняна і назагал доволі висока.

Змаганнями живо цікавилися гості заведення, як також посторонні мешканці Черча, Рогатина та околиці, що в неділю та свята постійно відвідують наш живець. Дирекція заведення приймала змагунів дуже щиро, так, що вони вертали домів з найкращими враженнями.

С.

Ходорів. Зоря—Сокул 2:1.

Дня 5. 7. ц. р. відбулися відплатні змагання між дружинами міста Ходорова „Сокул—Зоря" з вислідом 1:2 в користь „Зорі". Гра на загал була цікава. Одна і друга сторона завзято боролася, бож ішло тут про перше місце в Ходорові. „Сокул" виступив у найсильнішому складі, спровадивши грачів зі Львова. Змагуни „Зорі" власними силами доказали свою витревалість та завзятість. Воротар Андріївський показав свою зручність і техніку; також оборона зуміла кожний розгін противника здержати. Слабше грав атак, але є надія, що небавком і він буде кращий. Назагал „Зоря" зробила добре враження на присутніх на цій грі ходорівщан. Ворота для „Сокул-а" здобув Круліковський, а для „Зорі" Шуварський С. і Бучинський. Слід зазначити, що суддя К. Завіша судював добре та цілий час гри був безсторонній.

Підгіря (Дрогобич)—Ропник (Борислав) 6:2 (6:0).

Дня 7. липня ц. р. відбулися товариські мячеві змагання двох українських дружин, які принесли гарну побіду господарям. В першій половині гри мало Підгіря замітну перевагу, вислідом чого було 6 воріт, здобутих Мисишином (4) і Сиротюком (2). Зате в другій половині гра вирівнюється. Гарні потягнення Ропника приносять бориславцям дві брамки, здобуті Міцком з вини Дуцька. Судия п. Татарський

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Іван Ціпановський. Недалекий ще час, коли українське громадянство з жалем прощало одного з кращих своїх робітників, пок. д-ра Івана Курівця, заслуженого лікаря та великого громадянина. За цею втратою знову свіжий удар для громадянства — смерть д-ра Івана Ціпановського в Коломиї.

Покійний зложивши іспит зрілости в акад. гімназії у Львові, студіював пильно в університеті у Градці (Грацу), де промувався на доктора медицини в 1899 р. Відтак як незвичайно спосібний лікар, високо цінений чужинцями, відбував довголітню лікарську практику по клініках та шпиталях у Градці, Берліні та Дрездені. Щойно коли здобув всесторонне лікарське знання, яке дало йому високі кваліфікації серед лікарського світу, рішився використати свій труд для добра хорих у краю та осів як практичний лікар у Городенці. Там у короткому вже часі знайшов щире признання якнайширших мас населення як лікар-практик, там уже займався поважно рентгенольогією, слідив за розвитком цієї науки та став одним з найкращих рентгенольогів і одним з найпожиточніших лікарів-практиків, відомих у цілій Галичині. В Городенці з молодечим ще жаром у серці віддавався також громадській праці та організації місцевих товариств, які йому у значній мірі завдячують своє матеріяльне забезпечення.

В часі війни, яка принесла йому великі матеріяльні втрати, посвятив свої сили та організаційний хист праці в таборах для виселенців. Його особа, і то на чільному становищі, була для тих нещасних виселенців мов ласкою Провидіння. Там показав пок. д-р Іван Ціпановський, яким скарбом для людства може стати щире серце доброго лікаря.

По скінченій війні поселився пок. д-р Іван Ціпановський у Коломиї, де цілих десять літ без відпочинку трудився майже до останньої години перед смертю. Відомий зі свого широкого знання, все щирий і простолінійний у поведінці, все готовий до моральних та матеріяльних жертв для громадянства, зискав собі любов і популярність широких кругів того міста без огляду на народність та віроісповідання.

Невмолима смерть перервала нечайно його повне труду життя дня 25. червня ц. р. Залишився по нім щирий жаль населення, яке знає, що відійшов один з тих, до якого можна примінити висказ одного із славних лікарів, що „тільки добра людина може стати добрим лікарем".

Б.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. 7. 1931 р. масло експортове пріма 3·40 зол., масло [illegible] ве пріма 3·30 зол., літра молока 22—24 сот., [illegible] сметани 1·20 зол., копа яєць 4·50—4·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 14. липня, година 8·— веч. Ревія: „До побачення". Прем'єра. (Знижки важні).

Середа, 15. липня, година 8·— вечором Ревія: „До побачення". (Знижки важні).

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Вівторок, 14. липня, година 7·30 веч. „Королева передмістя", водевіль Круковського. (Знижені ціни).

Середа, 15. липня, година 7·30 вечором „Королева передмістя", водевіль Круковського. (Знижені ціни).

Малий Міський Театр:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Син богів".

КАСІНО: Звукова фільма „Більше ґазу" спортово-сензаційна драма.

КОЛЬОСЕИ: „Роман над Ріо Ґранде" та „Біді індіяни".

ЛЕВ: Звукова фільма: „Світла і тіні материнства".

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми „Окови пристрасти" та „Гарольд жениться" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: Звукова фільма: „Чотирьох чортів".

ПАЛЯС: Звукові фільми: „Одиначка короля нафти" та „Чужа жінка".

ПАН: Звукова фільма „Таємний Джемс".

ПАСАЖ: „Серце магараджі" та „Пімста за зневагу".

ФАТАМОРГАНА: Нечинне.

ХИМЕРА: Звукова фільма: „Тройка" (Ольга Чехова).

СТИЛЕВЕ: З приводу реконструкції кіно нечинне.

УПХА: „Люди без наличника" та „З вітром на перегони" (Г. Гібсон).

—o—

Програма радіо.

Вівторок, 14. липня 1931 р.

Відень (516,4) 11·30 Легкий концерт капелі Махо. 13·15—14·00 Грамоф. плити. **Липськ** (259,3) 15·00 Ритмічна гімнастика. **Кенігсберг** (217,1) Твори Транса. **Рига** (524,5) 17·00 Льогенгрін, опера Ваґнера. **Будапешт** (550,5) 17·30 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 19·00 Симфонічний концерт. **Штрасбург** (345,2) 20·30—22·30 Хоральний концерт. **Берлін** (419) 21·10 Камеральна музика. **Бреслав** (325) 20·00 Скрипкова музика. **Букарешт** (394,2) 21·00 Французька музика. **Мілано** (500,8) 21·20 Симфонічний концерт. **Льондон** (356,3) 22·35—24·00 Танкова музика.

Середа, 15. липня 1931.

Відень (516,4) 11·30 Ґрамофонові плити. 12·40—14·00 Легкий концерт квартету де ля Черда. 21·15 Легка музика (капеля Реміш). **Берно** (341,7) 14·30 Попул. концерт. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт **Берлін** (419) 16·30 Концерт орх. Баха. 17·50 Фортеп. музика. **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. **Будапешт** (550,5) 12·00 Полудневий концерт. 19·15 Концерт. 20·00 Конц. будап. фільгармонії. **Мілано** (500,8) 12·00—14·00 Музична всячина. 20·45 Оперетка „Россіні". **Рим** (441,2) 21·00 „Сила призначення", опера Верде. **Мінхен** (532,9) 21·50 Концерт солістів. **Гамбург** (372,2) 20·00 „Гарна Ґалятея", опера комічна Супе. **Льондон** (356,3) 22·35—24·00 Танкова музика з Кафе де Парі.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 14. липня 1931 р.

Львів (380,7) 11·58 Час з Варш. 12·10 Концерт грам. 13·10 Метеор комун. 14·50 Господ комун. 15·10 Музика з грамоф. плит. 15·25—16·00 Трансмісії з Варшави. 16·00 Концерт з грам. плит. 16·45 Відчит з Варшави. 17·10 Музика з грам. плит. 17·35 Відчит і концерт з Варшави. 19·00 Всячина. 19·20 Фейлетон з Варшави. 19·35 Французькі пісні. 19·55—22·40 Трансмісії з Варшави. 22·45—24·00 Легка музика з Варшави.

Середа, 15. липня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Час з Варшави. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10 Метеорольог. комун з Варшави 14·50 Господарський комунікат. 15·10 Музика з грам. плит. 15·25 Реферат про технічні студії. 15·45 Льв. ком. парц. 16·00 Програма для дітей. 16·30 Музика з грам. плит. 16·45 Відчит з Варшави. 17·25 Музика з грам. плит. 17·35 Відчит і концерт з Варшави. 19·00 Всячина. 19·25 Музика з грам. плит. 19·40—20·15 Трансмісії з Варшави. 20·15 Камеральний концерт. В програму входять також українські пісні. 22·30—23·15 „Бадеві недискреції", музичний репертуар. 23·15 - 24·00 Музика з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

КОСІВ:
14/VII. „Троянда Стамбулу".
15/VII. „Меді".
16/VII. „Паяцик".
17/VII. „Жінка, що вбила".
18/VII. „Життя Парижа".
19/VII. „Гетьман Дорошенко".
З Косова іде театр до Кут.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

КРОСНО:
14/VII „Вихрест".
15/VII „Вій".
КОРЧИНА:
16/VII „Циганка Аза".
17/VII „Вій".
18/VII „Маруся Богуславка".
19/VII „Воскресення"
ЕДЛІЧІ:
20/VII „Маруся Богуславка".
21/VII „Вій"
22/VII „Циганка Аза".
23/VII „Ой не ходи Грицю".

На осінній сезон у Галичині. Театр обїде більші міста з найновішими штуками: **„Бар Кохба" опера, „Ленін" драма і „Сорочинський ярмарок" оперетка.**

Позір Лемківщина! У суботу дня 25. липня 1931 р. в год. 10-ій передполуд. відбудеться в Сяноці в домівці Читальні Тов. „Просвіта" (зараз коло залізн. перестанку „Сянік-м сто") **ПРОСВІТНЯ НАРАДА**, на якій мають обовязково явитися: вся академічна молодь, абсольвенти середніх шкіл, бодай по одному відпоручникові від кожнього просвітнього Товариства Лемківщини, себто з території від Ліська по Новий Санч **Виділ Кружка „Рідної Школи", Виділ Лемк. Тов. „Український Народний Дім" у Сяноці.**

На „Рідну Школу" зложили: Ольга з Макарушків і Іван Терпиляки 50 зол. Учит. Збір гол. завед. академіч. гімназії у Львові за час від вересня 1930 до липня 1931 р. 898·50 зол. За повищі датки складає Вп. Жертводавцям щиру подяку **Головна Управа Р. Ш.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ, світової слави, препезійні, Omega, Zenith, Longines. — модну БІЖУТЕРІЮ, прегарне СРІБЛО поручає дешево і на догідних умовинах Домбровскі і Розважевскі — Львів, Академічна 2. 1447 21-?

МУЗИКАЛІЯ. Пластунка-вальс на пітру Безкоровайного, — в продажі 1 зол. 33 3—5

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, препизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 1538

ДО ВИНАЙМУ 4 КІМНАТИ, кухня, комфорт, найздоровіша околиця, дешево. Бічна Зелена 25, (Филипівка). 25 3-3

ФАБРИКА ЕЛЕКТРИЧНИХ [illegible] і металевих виробів „GALWA[illegible]" Жулінського 11 а. — Тел. 20-54. — [illegible] фабричні.

АБСОЛЬВЕНТКА вишого торг[illegible]ного курсу шукає відповідн[illegible] няття (кооператива П. С. К., [illegible]ська канцелярія, лекція на час [illegible] евентуально на рік) радо пров[illegible] Ласкаві письменні зголошення: [illegible] під „Абсольвентка".

АННА ЦИМБРИЛОВА бувш[illegible] літня управителька роб[illegible] і інструкторка крою та шиття [illegible]чій Кооп. „Труд" відчинила влас[illegible]бітню у Львові при вул. Окульськ[illegible] партер (перша бічна Листопад[illegible]) приймає всякі замовлення від [illegible]го до найвибагливішого біля [illegible] і по умірковани[х] цінах.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відп[овідає]

Специяліст недуг легенів, серця і [illegible]

Д-р Фелікс Га[illegible]

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

ОПЕРАТОР

Д-р Д. САССОВ[illegible]

ординує в недугах хірургічних [illegible] вания жидиків

ЛЬВІВ, КОЛЛОНТАЯ 7. Тел. 1953

ПОДЯКА.

Отсею дорогою складаємо щир[у подя]ку Шановній Дирекції Народн[ої Тор]говлі у Львові та Луцьку і [illegible] станицям „Просвіти", Книгарні [illegible]ченка, Маслосоюзові в Луцьку, [illegible] Товариствам як і всім присутнім за у[illegible] а зокрема Вп. Директорові Мал[illegible] не, що занявся похороном нашого [illegible] Богдана Шпака, який згинув [illegible] підчас купелі в Стирі.

Вийшла з друку книжка: „Солов[ецька] каторга" (документи) під ред[акцією] Л. Чикаленка, 72 стор.

Ціна 1 зол. 50 сот. Чистий [дохід] від продажі призначається на [illegible] могу збігцям із Соловецьких [illegible]

Зі замовленнями звертатись [illegible] **Варшава, Підвале ч. 16, пом[illegible] гарня У Ц. К.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Виданнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів [illegible]